PAGINI NESCRISE SAU UITATE
DIN ISTORIA COMUNEI CACICA

Ca în orice loc, pământul arhivează pentru eternitate numeroase vestigii arheologice care vorbesc prin natura lor despre paginile uitate ale istoriei vechi a acelor meleaguri. Cele mai vechi obiecte realizate de mâini omenești din arealul comunei, deja cunoscute, autorul le-a descoperit în Solonețul Nou, în lutăria înălțimii dintre cursul Solonețului și cel al pârâul Valea Bună. Fragmentele din silex (popular, cremene) descoperite aici, produse în urma cioplirii bulgărilor din silex se pot data în paleoliticul superior, în Gravettian, fiind vechi de circa 25.000 de ani.

În acele timpuri cetele de oameni nu trăiau stabil în așezări, ci hălăduiau în căutarea vânatului și a resurselor vegetale de hrană, preferând înălțimi, mai ales la confluențe de ape mai mari, de unde supravegheau deplasarea turmelor de animale pe care le vânau.

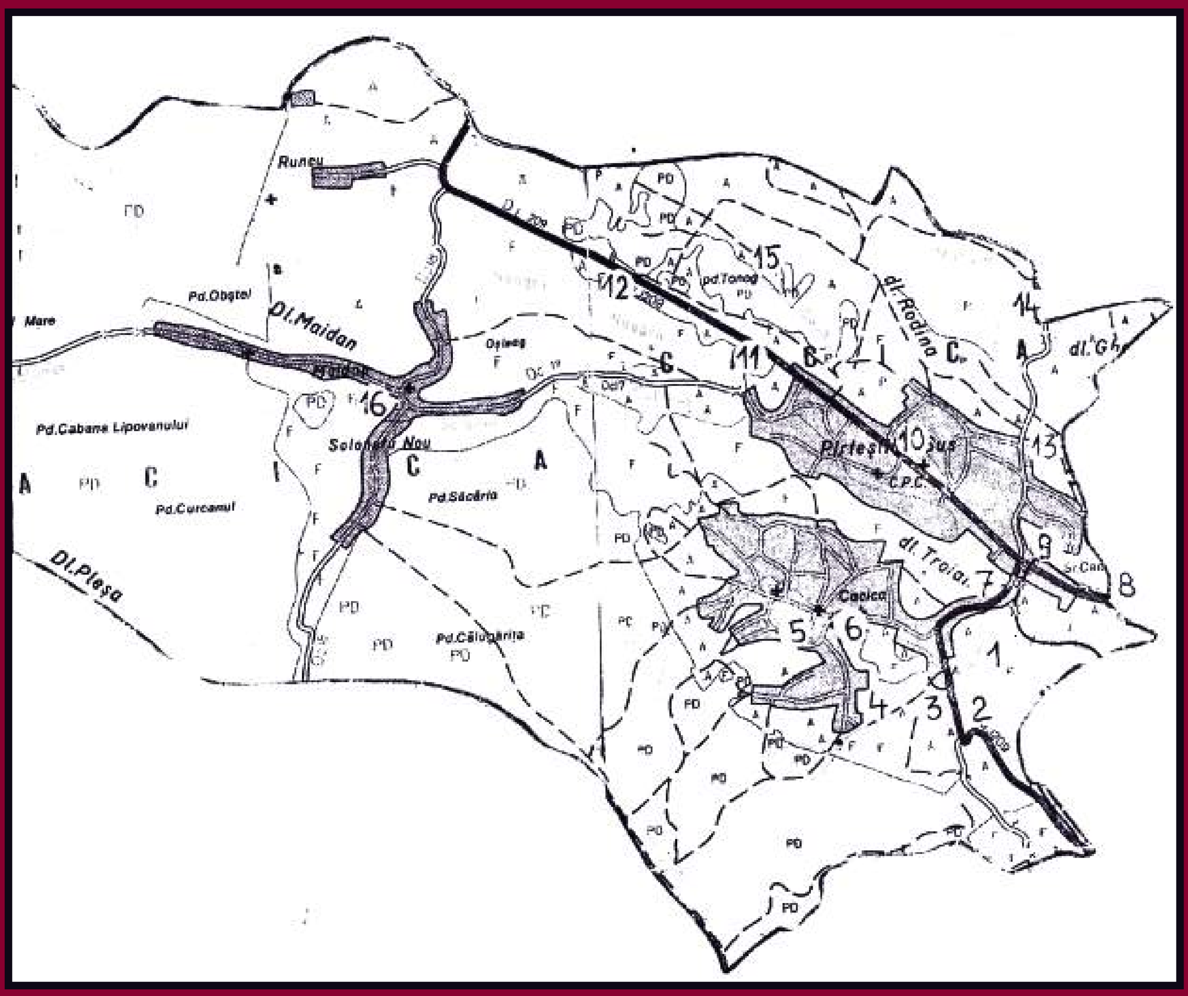

Harta Comunei Cacica, cu principalele descoperiri arheologice

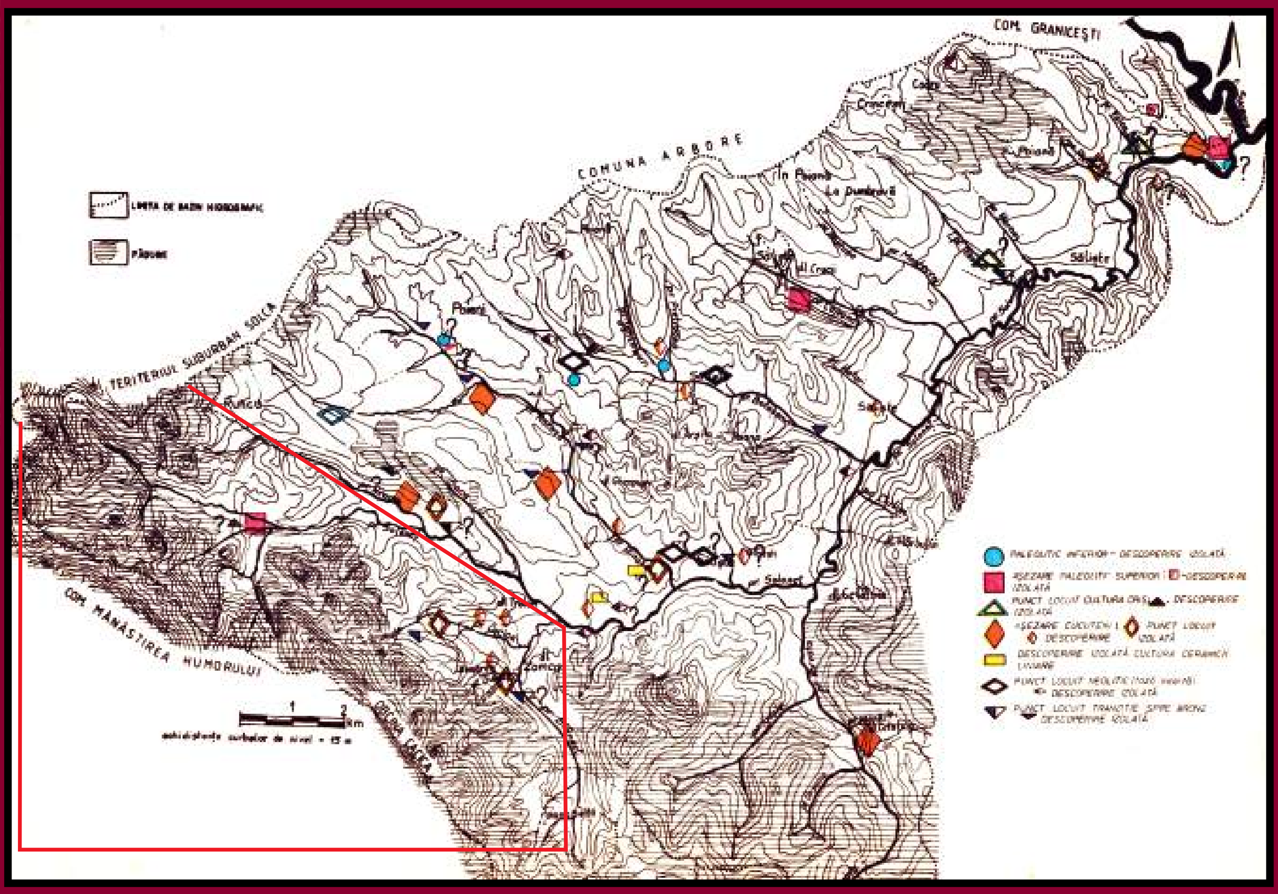

Repartizarea siturilor (așezărilor temporare, sezoniere) din paleolitic și a celor stabile din neolitic în întreg arealul bazinului hidrografic Soloneț cercetat arheologic de autor (1985-1996).

In urma cercetării noastre a întregului bazin hidrografic al Solonețului, alte puncte, situri paleolitice, au fost descoperite la Părhăuți (dealul Muncel, în dreptul vărsării Solonețului în Suceava) și la Cajvana și Botoșana. Estimăm, că pe viitor piese litice din paleolitic, mai sigure, vor putea fi descoperite în Cacica și pe dealul Troian, din apropierea vărsării Blândețului în Soloneț, unde – de altfel – vom vedea, se găsesc în arătură vestigii (fragmente ceramice) din mai multe epoci istorice.

De-a lungul vremii, este cert, că izvoarele sărate, nu numai din teritoriul comunei, dar și de la Solca (fântâna din pădure numită Slatina Mare), Voitinel, Marginea, Slatina, Putna, nu departe de mănăstire, sau Crasna Putnei, azi în reg. Cernăuți, sub frontieră, s-au bucurat de un mare interes pentru toate comunitățile umane, absolut din cele mai vechi timpuri, care au viețuit aici.

Bulgăre din silex cu coajă (cortex) descoperit pe dealul Muncel, cu urme de detașări de lame.

Lame din silex neolitice, descoperite pe teritoriul comunei.

Tehnica cioplirii uneltelor din piatră.

Înălțimea din dreptul confluenței pârâului Valea Bună cu Solonețul, între două ape, cu descoperiri de piese paleolitice din silex, albit în spărtură (patinat) din cauza contactului cu oxigenul și umiditatea de-a lungul a zeci de mii de ani. Punct pe hartă nr. 16.

Tehnica de prindere, de înmănușare, a topoarelor din piatră neperforate.

Desigur, cele mai îndepărtate vremuri sunt și cele mai puțin cunoscute. O dată cu neoliticul apare agricultura și creșterea animalelor, deci comunitățile umane se stabilizează teritorial. În neoliticul timpuriu (culturile numite Criș – circa 8.000 de ani vechime, cu așezare la Părhăuți, poate și la Todirești și apoi cea cu ceramică decorată liniar – circa 5.000-4500 î. Chr., așezare incertă la Pârteștii de Jos), în comună nu s-a locuit. S-au preferat locurile mai puțin friguroase și cu terenuri mai productive din spațiul cursului de jos al Solonețului. Este o perioadă încă de mare rarefiere de populație.

Următoarea cultură arheologică, Cucuteni, este cea a populației ce a realizat celebra sa ceramică pictată. În valea și bazinul hidrografic al Solonețului, autorul a identificat foste așezări la Părhăuți, Todirești, Botoșana, Pârteștii de Sus și Vârvata (com. Pârteștii de Jos, așezare fortificată !). Cele două (!) de la Botoșana, pe cel mai mare afluent al Solonețului, pârâul Racova/Hinata, cât și cea de la Pârteștii de Sus, le interpretăm ca o poziționare deloc întâmplătoare, de interes pentru folosirea slatinelor din proximitate. Ele sunt răspunzătoare de exploatarea industrială neolitică a sării din incinta minei de azi.

Drept urmare, în ultimele două secole s-au semnalat diverse descoperiri întâmplătoare de topoare din piatră, unul, de pe imașul Rodinei, existând o vreme la Școala din Pârteștii de Jos. Un altul, neperforat, fotografiat aici, descoperit în pădure ocazional.

Resturi de vase conice, de tip brichetaje, de folosință unică, depunere arheologică în strat compact în incinta minei (punct pe hartă 5).

În incinta vechii saline există în sol, dar și la suprafață, o mare cantitate de depuneri ceramice, o lentilă de circa 80 cm grosime, constituită veacuri la rândul în principal din resturile sparte ale vaselor conice de unică folosinţă („brichetaje"), în care s-a fiert în ruguri saramura provenind dintr-un izvor sărat plasat în locul actualului puţ de mină. Prin cunoscutul proces de recristalizare se obţineau astfel conuri de sare solidă, de peste un kilogram fiecare, care se puteau ulterior mult mai lesnicios transporta şi comercializa până la mari distanţe de către populaţia culturii Cucuteni (vezi reconstituirea grafică alăturată).

Reconstituirea fazelor de lucru pentru obținerea sării (în epoca modernă, istoria se repetă (!), se obțineau calupuri de sare recristalizată, conice, numite huscă).

Sticlă vulcanică și ceramică

Desigur, în următoarele epoci, până în contemporaneitate, populația a folosit saramura, în alimentație, dar cucutenienii, au fost mai tenace, obținând prin comerțul cu sare bolovani de silex pentru arme și unelte (albiile Prutului sau Nistrului) și chiar și bucăți mari din sticlă vulcanică (munții Maramureșului), găsite în sit, din care se obțineau unelte foarte tăioase.

Harta siturilor arheologice din bazinul hidrografic al Solonețului

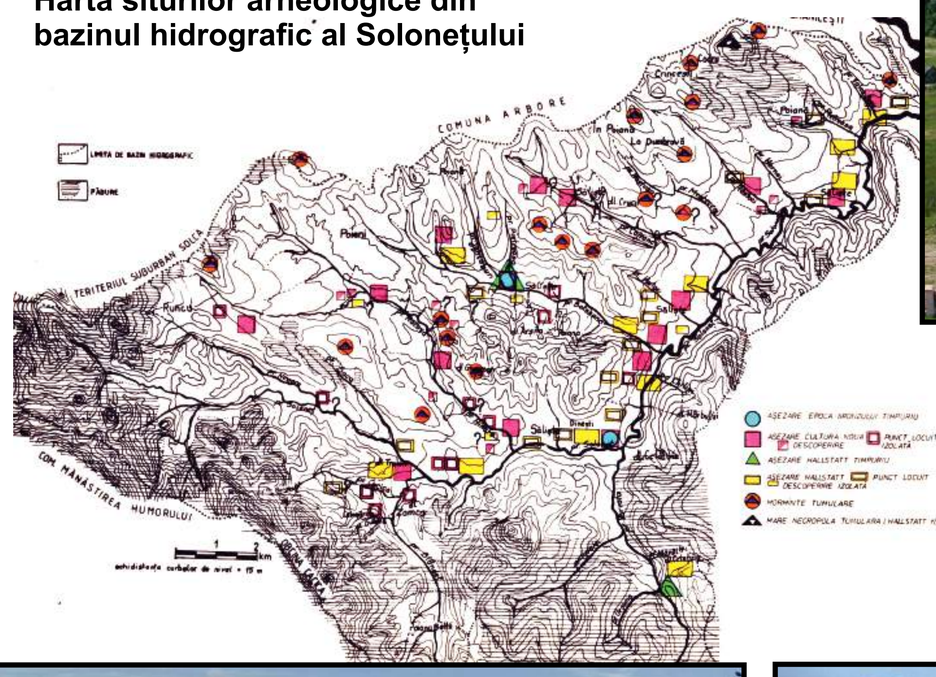

Imagine asupra locului fostei exploatări industriale neolitice a sării, din incinta actualei mine (inițial cu izvor de slatină).

Locul celei mai vestice și mai urcate ca altitudine foste așezări Cucuteni din dreptul ieșirii din Pârteștii de Sus spre Solca, implicată în exploatarea sării de la Cacica (punct 12).

Topoare din piatră descoperite la Cacica

Vase Cucuteni

Următoarea epocă, cea a bronzului, a cunoscut numeroase așezări. Din cantitatea redusă de ceramică din arături, nu întotdeuna s-a putut determina faza de locuire din această epocă. În cea târzie (cultura Noua – sec. XV-XII î. Chr.), când sosesc mari mase de triburi de păstori din stepele din nordul Mării Negre și Caspicei, se cunosc 16 situri, dispuse mai ales pe valea râului Soloneț (vezi harta).

Platoul înalt de deasupra Blândețului, Râpa lui Rezneac, cu ceramică Noua (punct 1).

Terenul de pe partea stângă a pârâului ce vine de la poalele Conțoaiei, din vecinătatea fostei slatine Dulcea, cu resturi ceramice Cucuteni, din epoca bronzului și dacice (punct nr. 4).

Puncte locuite Noua se află pe terenul în pantă din stânga pârâului Cacica, din dreptul pornirii în sus a uliței ce duce la cimitir (punct 6) și pe terasa înaltă a Solonețului din fața gării (punct 8).

După secolul al XII-lea înainte de Hristos se consideră că se intră în prima epocă a fierului, în Hallstatt, (pentru Bucovina cultura Gava-Holihrady), perioada constituirii şi afirmării populaţiei tracice, strămoşii direcţi ai geto-dacilor. În arealul solonețean, avându-se baza demografică de la sfârşitul epocii bronzului, se constată un amplu nivel de locuire umană hallstattiană, 18 așezări, mai mari sau mai mici. În comuna Cacica sunt două așezări, dealul Troian, în dreptul vărsării Blândețului în Soloneț și terasa înaltă a râului, de la fabrica de cherestea spre fosta primărie, cu ceramică care adesea se realiza neagră, cu suprafeţele lustruite şi decorate cu incizii largi, cu o serie de caneluri. În spatele pădurii Tonog sunt 5 movile funerare (tumuli), morminte ale unor foști șefi de comunități, care locuiau, după cercetările noastre, pe terenurile udate de apele izvoarelor Ihnatei, din sudul satului Poieni.

Movile funerare (tumuli) din marginea nordică a comunei, mai mult sau mai puțin aplatizate.

Succesiune a doi tumuli, cu punctare a arcuirii suprafeței lor.

Valea izvoarelor Hinatei/Ihnatei unde locuiau comunitățile din Hallstatt care au ridicat tumuli, după obiceiurile lor religioase.

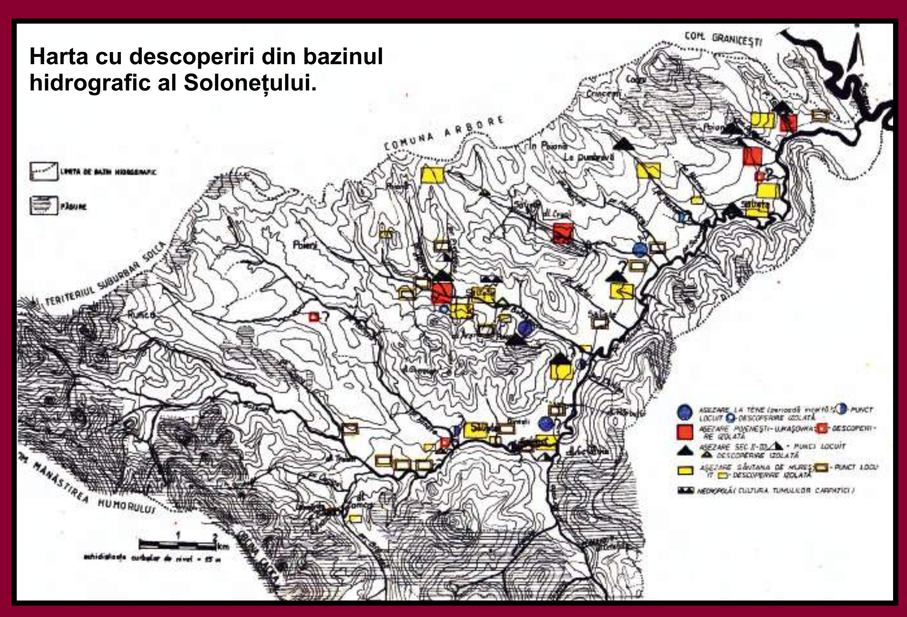

Harta cu descoperiri din bazinul hidrografic al Solonețului.

O locuire intensă se constată și în prima epocă a fierului (Hallstatt), când strămoșii geto-dacilor, tracii, realizează 19 așezări, mai mari sau mai mici, inclusiv fortificația mai veche Cucuteni de la Vârvata, loc Cetățica (!). Cea de la Todirești sondată prin săpătură de autor.

După 200 î. Chr. sosesc ca migratori triburile bastarnilor, de neam germanic, porniți din nord, din zona Sileziei. Locuiesc împreună cu geții, constituind cultura arheologică numită Poienești-Lucașeuca, unde ceramica lor este tipică, neagră cu buze fațetate. În jurul lui 50 î. Chr. marele Burebista îi alungă spre sud. Patru așezări autorul a identificat în partea estică a bazinului Solonețului, mai apropiate de Cacica fiind în plus două descoperiri izolate de ceramică tipică pe valea Racovei (sau Hinata/Ihnata). Poate așezări propriu-zise, dar atât s-a putut descoperi. Misterios rămâne locul unde locuia cel care a ascuns tezaurul monetar descoperit relativ recent în Pârteștii de Sus, azi la Muzeul Național al Bucovinei din Suceava.

Zona pădurii Tonog unde s-a descoperit tezaurul monetar dacic din argint, ascuns inițial în pădurea ce ocupa toate aceste dealuri.

Tezaurul de monede dacice din argint de la Pârteștii de Sus, circa 400 piese, majoritatea întregi, vechi de circa 2300 de ani, copii slab calitative ale celebrelor tetradrahme macedonene emise de regele Filip al II-lea, tatăl lui Alexandru Macedon.

Terasa înaltă a Solonețului care a adăpostit locuințe goto-getice din secolul IV.

Vase tipice Sântana de Mureș, la roată din pastă ceramică fină, de tehnică romană.

Aşezări ale geţilor de epocă romană (după cucerirea Daciei, 106 d. Chr.) au fost în multe comune, Todirești, Botoșana și mai aproape Pârteștii de Jos. Nu și în comuna Cacica. Cel puțin în această fază a cercetărilor. De acum, prin importul de tehnică, ceramica începe să fie produsă cu roata mult mai ușor de identificat în teren.

Locuințe ale culturii Sântana de Mureș au fost pe terasa Solonețului și în livada din spatele vechii clădiri a primăriei, unde s-a descoperit moneda romană, din argint de slabă calitate, probabil un fals de epocă.

Capătul dealului Troian, cu ceramică de la locuințe și din secolele IX-XI, perioadă cu așezări foarte rare în Bucovina, când slavii au dat nume, toponime, precum Soloneț sau Solca.

Fragment de vas, de formă și cu decor tipic, descoperit în arăturile de pe Troian ...

și topor din fier tipic secolelor X-XIII.

Locul spre ieșirea din Cacica, unde o săpătură de grădină a dus la urme de locuință (chirpic) și ceramică din secolele X-XI, decorată vălurit. Nu departe, peste pârâul Blândeț - deloc întâmplător - era slatina Dulcea.

După anul 300 d. Chr. la vest de Nistru şi de Prut pătrund triburile goţilor, de neam germanic. Migraţia lor, pornită de la Marea Baltică spre nordul Mării Negre, când asimilează multe din cultura materială romană provincială, inclusiv ceramica modelată cu roata, s-a oprit prin mijlocul Transilvaniei. În Moldova ei vor convieţui cu triburile geţilor timp de vreo două generaţii, constituind cultura Sântana de Mureș. Populaţia astfel aproape s-a dublat. De aceea aşezările culturilor lor, tot pe malul apelor, sunt foarte frecvente. Invazia sângeroasă a hunilor lui Attila, de la 376, va spulbera populația culturii. În zona de studiu personal, s-au descoperit 18 așezări, mai mari sau mai mici. În comuna noastră terasa înaltă a Solonețului, din dreptul gării spre fosta primărie a cunoscut o astfel de locuire. Mai mult, autorul a descoperit deasupra fostei primării pe o brazdă de pământ, unde era o aglomerare de cioburi de la o fostă locuință, un denar de argint, emis în 144 d. Chr., de împăratul roman Antoninus Pius (inventariată la muzeul sucevean).

În evul mediu teritoriul comunei aparținea de branișteа (moșia) Mănăstirii Humorului care a ridicat in Cacica, pe un platou numit deloc întâmplător Călugărița (!), o mănăstire mai mică (metoh) numită într-un document Mănăstirea Pârtești, cu scopul supravegherii și exploatării comeriale pentru sate a slatinei celor două izvoare, Slatina Dulcea și Slatina Blândeț (Slatina Mare). O referire documentară indirectă la ea datează din 1669, fiind probabil ridicată după 1400 în vremea domniei lui Alexandru cel Bun. Este posibil ca înainte de anexarea Bucovinei (1775), mănăstirea să fi permis și colonizarea unor familii de ardeleni aici, curent demografic accentuat mult însă după acest an. Peste 10 ani noua stăpânire reduce drastic numărul mănăstirilor, metohul ruinându-se. Pe locul său se găsește în arătură ceramică fragmentară medievală.

Vechea vatră a satului Pârtești (de Jos), loc Săliște, de unde unii locuitori s-au stabilit cu timpul, cu traiul, în cel de Sus și Cacica.

Amplasamentul fostei mănăstiri Pârtești, platoul Călugărița din Cacica și tipar din piatră de aici, pentru turnat cruciulițe (colecțiile Muzeului Național al Bucovinei).

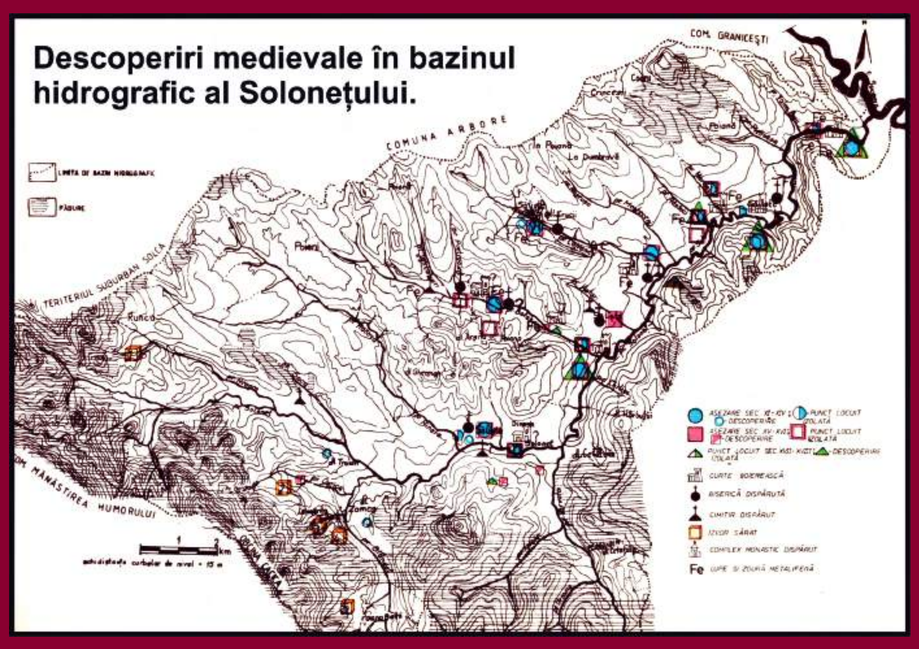

Satele Cacica și Pârteștii de Sus nu au existat în evul mediu. Prin înmulțirea populației, după 1700, sătenii din Pârteștii de Jos (atestat documentar 1415 !) au început să-și facă bordee pentru timpul verii, (vezi hidronimul Pârâul Bordeiului), pentru păstorit și agricultură, apoi locuințe permanente. Primele hărți după ocuparea Bucovinei de austrieci (1775), creionează deja un număr foarte redus de gospodării, după cum se vede. Prima așezare menționată la început depindea administrativ de cealaltă, numită atunci "Solonеț", după numele râului, deși pe mijlocul cursului său exista unul cu denumire identică. Statistica austriacă din 1775 indică deja 17 gospodării pe izvoarele pârâului numit deja în hărți "Kacica". Deci apariția sa nu se datorează viitorilor colonișți polonezi aduși de austrieci după 1790. In toate aceste secole trecute slatina din locul viitoarei exploatări a fost folosită de satele din zonă. Denumirea derivă din ucraineanul Kackza (rață), pe care -posibil - călugării mănăstirii, poate vorbitori de slavă, în evul mediu l-au dat pârâului ce trece prin fața minei de sare, unde este atestat toponimul Bahna Pârteștiului (mediu pentru rațe ?).

Fosta Slatină Dulcea, folosită încă în timpul României Mari de satele din zonă.

Satele din valea Solonețului, în harta austriacă din 1778 (Plans des Bukowiner Districts bestehend in 72 Sections), cu marcarea gospodăriilor sătești.

Fosta Slatină Mare, de pe Blândeț (se observă urmele arcuite ale fostului drum de căruțe care veneau pentru aprovizionare).

După descoperirea în 1790 a zăcământului de sare, se oprește expoatarea saramurii de la Solca și se amenajează un cuptor de fiert slatina, notificat (Zaltz Coctour) într-o hartă, nu departe de fosta mănăstire, pe valea Blândețului.

Una din primele hărți austriece cu indicarea gospodăriilor în noile sate formate.

În satul Solonețul Pârteștilor (viitorul Solonețul de Sus), primele hărți austriece ne informează despre circa 20 de gospodării. In primele statistici în numărul caselor Pârteștiului s-au inclus și cele din Cacica, ai cărei morți erau îngropați încă la Pârtești. Colonizarea cu ardeleni a continuat și după 1800, la 1841, împreună cu Cacica având deja 817 suflete. Peste opt ani va avea și propria sa pecete.

Mult mai târzii sunt satele Solonețul Nou și Maidan de la izvoarele râului Soloneţ, ele nefiind evidențiate în primele hărți. De abia la 1856 apar notificate în harta cadastrală a Bucovinei, în ele administrația austriacă colonizând începând cu 1834 zeci de familii de munteni polonezi și slovaci, meșteri în exploatarea lemnului, destinați în parte pentru fabrica de potasiu ce urma să se ridice aici prin folosirea unor mari cantități de cenușă. Peste un an, 24 de familii polone s-au stabilit dezvoltând demografic localitatea Pleşa, din vecinătatea satului Cacica. În general această populaţie provenea din zona Czadca, ţinut de interferenţă polono-slovacă, ceea ce a făcut pe unii ulterior să afirme originea ei slovacă, precum în cazul celor din Soloneţul Nou şi nu numai.

Centrul satului Cacica, cu prima biserică romano-catolică, desen de epocă, Mattias Adolf Charlemont (1820-1871).

Ilustrată de epocă, unde apare în dreptul salinei prima biserică romano-catolică din lemn, pe locul căreia s-a ridicat actuala din cărămidă în 1903-1904.

DIN ISTORIA SALINEI CACICA ȘI A COLONIZĂRILOR AUSTRIECE

În anul 1782 împăratul austriac Iosif al II-lea dă un decret în scopul începerii de prospecţiuni în Bucovina. În toamna următorului an o comisie a prospectat toate izvoarele cu apă sărată din întreaga Bucovină istorică. Drept urmare, peste cinci ani la Cacica se instalează un cazan evaporator, linie deocamdată modestă de producţie, faţă de investiţiile de la Solca, unde în 1784 apar primii colonişti, aduşi din Galiţia beneficiind și de unele înlesniri. Datorită verii secetoase a anului 1790, prin adâncirea fântânii de slatină la 17 metri sub nivelul ierbii se găsește sarea solidă. În scurt timp (1803) se închid după cele de la Solca şi cele patru cazane evaporatoare de la Pleşa, care ţineau de salină, devenind nerentabile. Practic anul 1791 înseamnă începerea exploatării industriale moderne a sării la Cacica. În următorul an o ordonanţă a Cancelariei Curţii Imperiale de la Viena stabilea o serie de măsuri de încurajare a stabilirii coloniştilor aici: lemn gratuit pentru construcţia casei din împrejurimile satului în formare, teren pentru grădină, scutire de dări timp de mai mulţi ani pentru pământul desţelenit de către coloniști.

La Cacica primii colonişti aduşi de stăpânire veniseră încă din anul 1785, nouă familii rutene (ucrainene), specializaţi în minerit şi obţinerea sării prin recristalizare, de origine din zona Swirsk, din estul Galiţiei, care şi pun bazele sistemului de obţinere a sării prin recristalizare. În jurul minei se ridică astfel primele case sărăcăcioase, cu lemn din strictă apropiere sau chiar de pe loc. După ce în anul 1792 se stabilesc la Cacica 20 de familii poloneze originare din Bochnia, oraș cu exploatare de sare, în următorii ani vor sosi multe altele tot de acolo, sau de la celebra localitate poloneză şi mină Wieliczka (azi monument UNESCO).

La 1810 pe terenurile din jurul salinei locuiau deja 305 persoane, ale căror destine erau legate de aceasta, în majoritate polonezi, de confesiune romano-catolică. Între anii 1832-1842 microzona Cacica a cunoscut un nou important val de coloniști care au contribuit la dezvoltarea unor aşezări rurale, precum Poiana Micului şi Pleşa (la nord de Mănăstirea Humorului), sau Soloneţul Nou şi Maidan (tot în comuna Cacica). Aceştia proveneau din regiunea slovacă Czadka a Carpaților nordici Beskizi.

Nevoia tot mai accentuată de sare, prin politica de limitare a importurilor, face ca excavările din subteran să se amplifice. Între anii 1803-1805 se ridică noua instalaţie de evaporare și se trece la exploatarea pe trei orizonturi subterane. La ultimul nivel în lăzi enorme din lemn se practica dizolvarea fărâmăturilor de sare care nu se transportau la lumina zilei, saramura fiind ulterior dirijată în jompul puţului de saramură. Primul orizont (nivel), lung de 85 metri liniari, se găsea la adâncimea de circa 30 metri, al doilea la 40 m (105 m liniari), iar ultimul la 76 metri, a cărui galerie măsura peste 200 metri. Dacă până la 1810 se cobora pe scări verticale sau în coşuri legate de frânghii, după acest an important din istoria salinei se vor folosi treptele în spirală din jurul puţului de extracţie, aflate şi azi în folosinţă.

Terenul mlăştinos, unde era incinta salinei, este canalizat, desecat, împrejmuit, iar vechile construcţii administrative refăcute, ca şi instalaţia de evaporare. În anul 1855 lucrau din plin deja trei evaporatoare performante.

Pentru că mult timp transportul la suprafaţă se făcea în burdufuri din piele de bivol, saci sau butoaie pentru bolovanii de sare, iar saramura în burdufuri din piele de căprioară, trase toate manual sau cu un crivac acţionat de cai (instalație din lemn cu tambur și scripeți), administraţia austriacă a dotat în cele din urmă mina cu o pompă acţionată cu aburi de 6 CP şi cu linii şi vagoneţi.

După realizarea României Mari, salina rămâne tot proprietate de stat. După 1929 administratorul său se schimbă din Regia Monopolurilor Statului, în Casa Autonomă a Monopolurilor Statului. După ultimul război mondial salina a fost administrată de unele ministere, cu precădere de cel al Petrolului şi Geologiei.

După instaurarea comunismului, prin politica de intensificare a producţiei iniţiată la toate intreprinderile din ţară se pun în funcţiune în subteran două sonde de introducere a apei dulci, şi de pompare la suprafaţă a saramurii în scopul fierberii ei în urma dizolvării cinetice a sării din masiv. Până în 1974 se măreşte linia de producţie la 13 cazane evaporatoare. După dispariţia economiei socialiste, în scopul unei mai mari rentabilizări, unitatea industrială este mutată la Pârteştii de Jos, lângă linia de cale ferată Suceava- Gura Humorului, înlocuindu-se sistemul de evaporatoare de tipul tăvilor deschise cu cel al instalaţiei multiplu efect în vacuum.

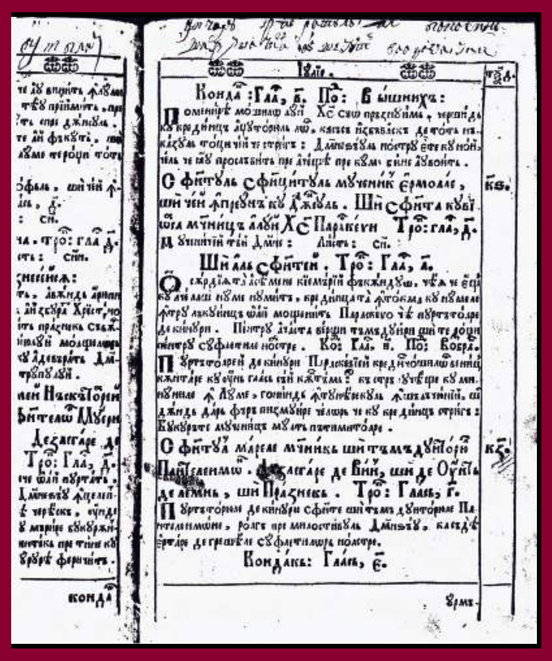

Carte religioasă, Antologhion din secolul XVIII, unde s-a scris de mână în alfabet chirilic: „Să se știe când au umblat ficiorul împăratului al ...(?) Bucovini și în Cacica au șezut vro două zile.” Este vorba probabil de unul dintre cei 12 copii ai împăratului austriac Francisc I (1804-1835).

Un grup de cacicani deveniți prin emigrare șmecheri de New York (1930).

Biserica din lemn monument istoric (1780) din Pârteștii de Sus.

Tineri polonezi în haine de sărbătoare la jumătatea secolului trecut.

Tineri din Solonețul Nou, în costume populare.

Celebrul hram romano-catolic al Sfintei Marii la Cacica, de 15 August, cel mai mare pelerinaj catolic din Moldova.

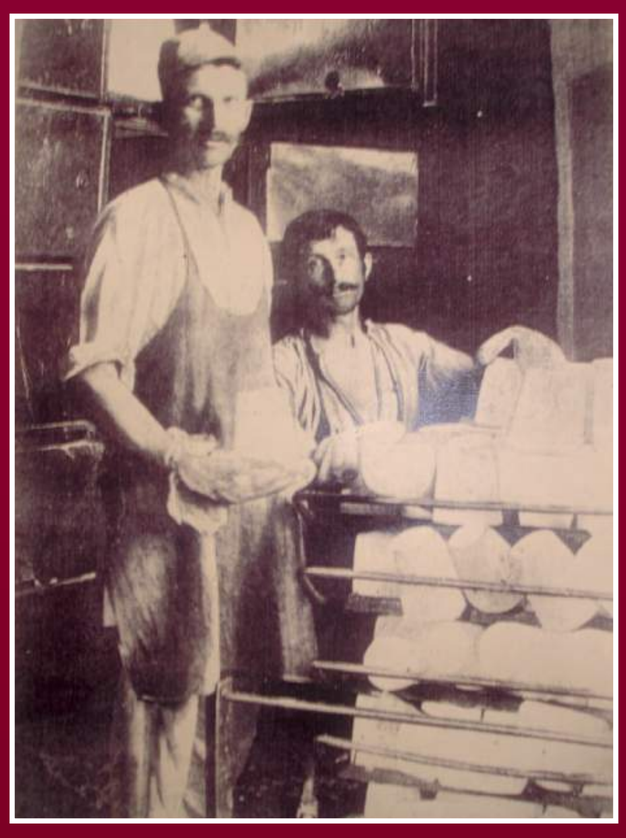

Imagine cu formele de sare huscă recristalizată, gata de depozitare.

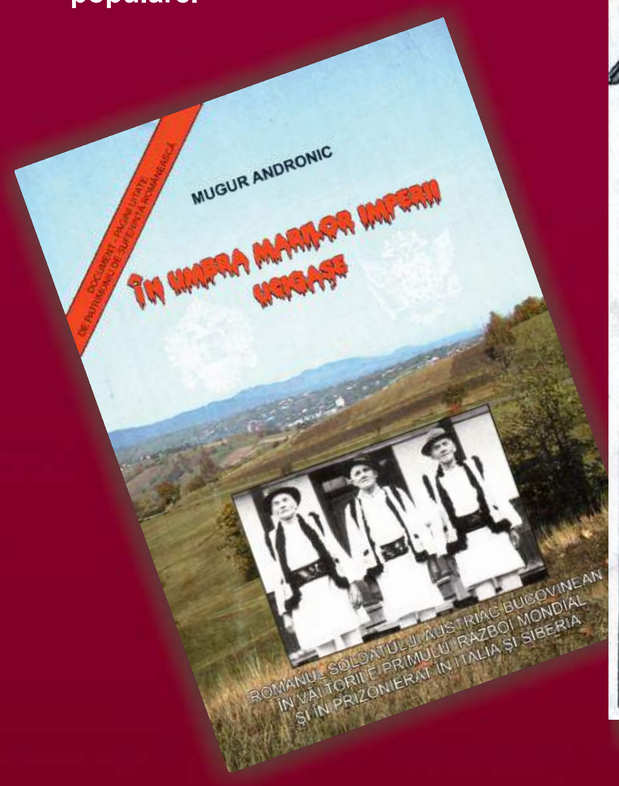

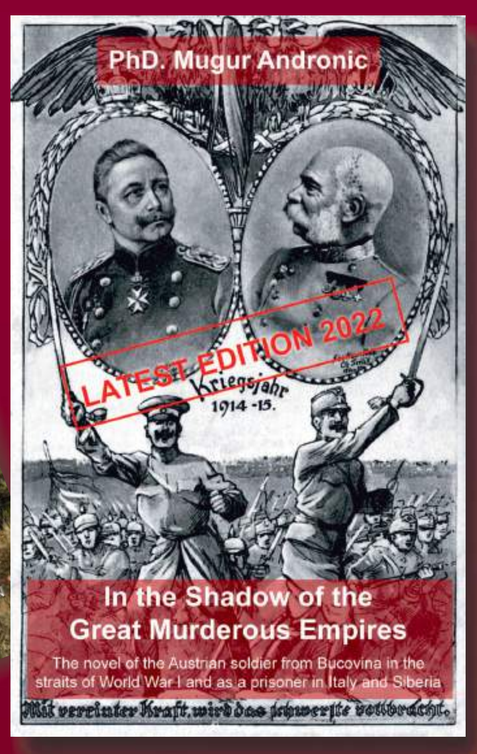

Dramatica și palpitanta experiență - istorică - uneori mortală, a tinerilor bucovineni, cu eroii principali din Cacica, în primul război mondial în Europa și Asia, surprinsă în romanul istoric al autorului.

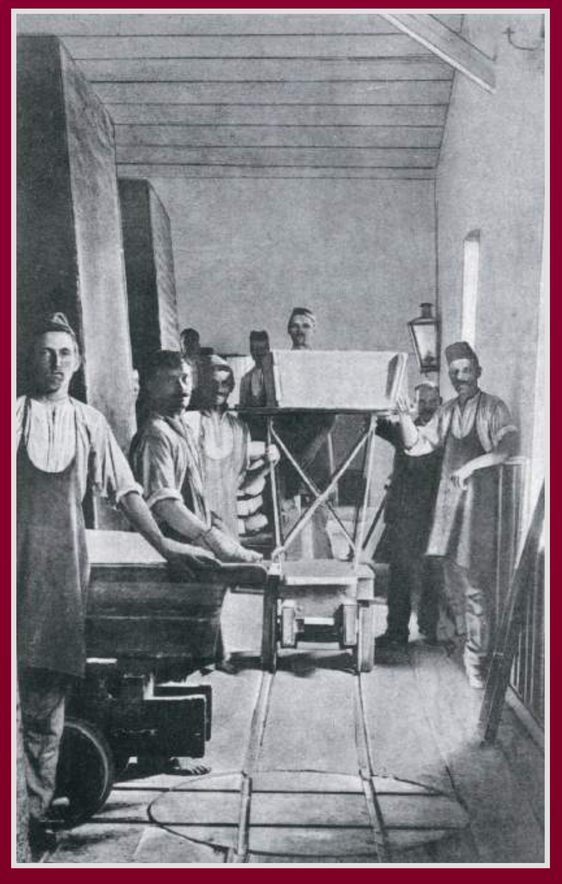

Imagine cu muncitori, din Cacica, în sala evaporatoarelor.

Populația satului Cacica în anul 1930 era de 1.882 locuitori, dintre care 703 polonezi (37,35%), 657 români (34,90%), 344 ruteni (18,27%), 88 germani (4,67%), 40 evrei (2,12%), 26 ruși, 6 unguri, 2 cehi și slovaci și 16 de naționalitate nedeclarată. După religie, locuitorii satului erau grupați astfel: 805 romano-catolici (42,77%), 658 ortodocși (34,96%), 357 greco-catolici (18,96%), 40 mozaici (2,12%), 6 evanghelici (luterani) și 16 de religie nedeclarată. În anul 1936 populația din Cacica era împărțită astfel după confesiunea religioasă: 950 romano-catolici, 700 greco-catolici, 500 ortodocși și 35 izraeliți. După cedarea Basarabiei și a nordului Bucovinei către imperiul rus bolșevic, în anul 1940 mulți germani și ucraineni din Cacica au emigrat în Germania, unde au fost încorporați în armata lui Hitler și luați pe front.

Ștampila primăriei din timpul României Mari.

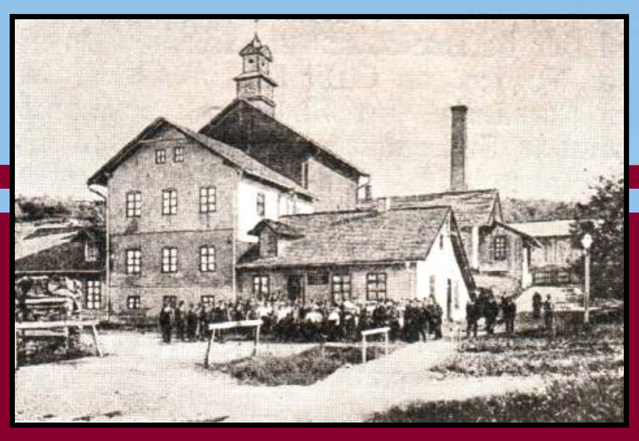

Intrarea în mină și clădirea, demult dispărută, a băilor cu saramură.

Ilustrată austriacă ante 1918.

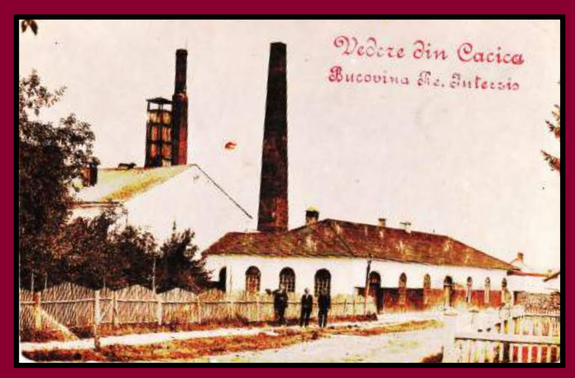

Fotografie cu salina 1926.

Gara Cacica, ridicată în perioada 1885-1896, când cu muncitori italieni s-a realizat calea ferată spre Gura Humorului.

După constituirea statului polonez, în 1920, unele familii din Cacica au plecat definitiv în zona Cracovia.

Capelă romano-catolică de pe dealul din spatele minei de sare, 1910.

Mic loc de rugă realizat dintr-un trunchi de copac, Solonețul Nou.

Amintire de la Sfânta Împărtășanie.

Biserica romano-catolică Coborârea Sf. Duh, din Solonețul Nou.

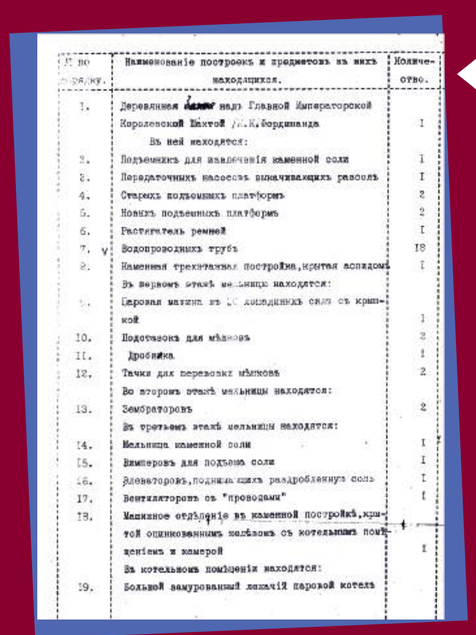

Lista pieselor furate de ocupanții ruși din dotarea salinei, în timpul invaziei sovietice în România (1944).

№ по порядку	Наименование построекъ и предметовъ въ нихъ находящихся.	Количество.
1.	Деревянная башня надъ Главной Императорской Королевской Шахтой Ф.К. Фердинанда	1
	Въ ней находится:	
2.	Подъемникъ для извлеченія каменной соли	1
3.	Передаточныхъ насосовъ выначивающихъ разсолъ	1
4.	Старыхъ подъемныхъ платформъ	2
5.	Новыхъ подъемныхъ платформъ	2
6.	Растягатель ремней	1
7.	Водопроводныхъ трубъ	18
8.	Каменная трехэтажная постройка, крытая асфальтомъ	1
	Въ первомъ этажѣ мельницы находятся:	
9.	Широкій магазинъ въ 20 холодныхъ сводъ съ кранъ-кой	1
10.	Подставокъ для мѣшковъ	2
11.	Дробилка	1
12.	Тачки для перевозки мѣшковъ	2
	Во второмъ этажѣ мельницы находятся:	
13.	Зембраторовъ	2
	Въ третьемъ этажѣ мельницы находятся:	
14.	Мельница каменной соли	1
15.	Вимперовъ для подъема соли	1
16.	Элеваторовъ, поднимающихъ раздробленную соль	1
17.	Вентиляторовъ съ "проводами"	1
18.	Машинное отдѣленіе въ каменной постройкѣ, крытой оцинкованнымъ желѣзомъ съ котельнымъ помѣщеніемъ и камерой	1
	Въ котельномъ помѣщеніи находятся:	
19.	Большой замурованный желѣзный паровой котелъ	

Atelier cu presă și cuptor, de recuperat ceara pentru lumânări din resturi de faguri distruși (boștină) adus în Cacica în perioada României Mari, deservit de ardeleni specializați, boștinari, la origine din județul Bistrița-Năsăud. În funcțiune și acum.

Veche fântână tradițională în satul Pârteștii de Sus.

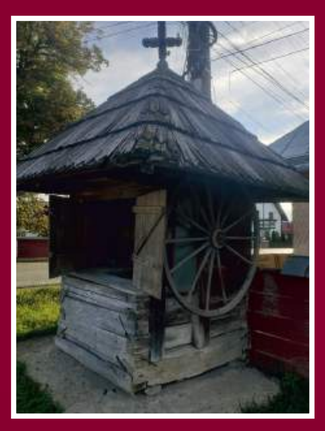

Actualmente producția, tot prin fierberea saramurii și recristalizarea sării, are loc în noua unitate modernă din satul Pârteștii de Jos. În rest...din vechile construcții au rămas doar amintiri...care au fost odată...ca niciodată...

Astăzi comuna deține cea mai numeroasă comunitate poloneză din România, Bucovina fiind recunoscută ca o a doua Elveție, nu numai ca farmec al naturii carpatice dar și pentru pacea eternă interetnică care a domnit întotdeauna pe aceste meleaguri mioritice.

Material informativ realizat de prof. dr. Mugur Andronic, cetățean de onoare al comunei, decorat al Președinției României, laureat al Academiei Române.

noiembrie, 2022